

**BESCHIKKING VAN
GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORD-BRABANT**

ons kenmerk
Z/118258-253854

Op de op 3 april 2020 ontvangen aanvraag van Woningstichting Woningbelang om een gebiedsontheffing krachtens artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 juncto artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming voor ruimtelijke ingrepen van het woningenbezit van Woningstichting Woningbelang, binnen de gemeenten Bergeijk en Valkenswaard.

plaats / datum
's-Hertogenbosch,
29 maart 2021

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,

De heer J. Reijnen
Teammanager Omgevingsdienst Brabant Noord

BESLUIT

Onderwerp

Op 3 april 2020 hebben wij van Woningstichting Woningbelang een aanvraag ontvangen voor een ontheffing voor het overtreden van verboden ten aanzien van beschermde soorten, dit als gevolg van ruimtelijke ingrepen aan woningbezit van Woningstichting Woningbelang, met uitzondering van de woningeenheden van Woningstichting Woningbelang waarvoor reeds een ontheffing verleend is en de ontheffing nog geldig is. De activiteiten worden uitgevoerd in de gemeenten Bergeijk en Valkenswaard.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant besluiten, gelet op de overwegingen die zijn opgenomen in deze ontheffing en op het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid, de bescherming van flora en fauna, de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van natuurlijke habitats en de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten,

- I. aan Woningstichting Woningbelang, Waalreseweg 25, 5554 HA te Valkenswaard, de gevraagde ontheffing te verlenen, op grond van artikel 3.3, eerste lid, artikel 3.8, eerste lid en artikel 3.10, tweede lid, juncto artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming, van de bepaling(en) als bedoeld in:
 - artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, voor de:
 - gierzwaluw (*Apus apus*),
 - huismus (*Passer domesticus*);
 - huiszwaluw (*Delichon urbicum*)
 - artikel 3.1, vierde lid, van de Wet natuurbescherming, voor de:
 - gierzwaluw (*Apus apus*),
 - huismus (*Passer domesticus*);
 - huiszwaluw (*Delichon urbicum*);
 - artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, voor de:
 - gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
 - gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritis*);
 - laatvlieger (*Eptesicus serotinus*);
 - ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).
 - artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming, voor de:
 - gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
 - gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritis*);
 - laatvlieger (*Eptesicus serotinus*);
 - ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).
 - artikel 3.10, eerste lid, onder b, van de Wet natuurbescherming, voor de:
 - steenmarter (*Martes foina*);
- voor de periode tot en met 31 maart 2026;

met de genoemde voorschriften, voor de ruimtelijke ingrepen aan woningbezit van Woningstichting Woningbelang of van particuliere woningeigenaren van tussenliggende of aanhakende wooneenheden, gelegen in de gemeenten Bergeijk en Valkenswaard, met uitzondering van de woningeenheden van Woningstichting Woningbelang waarvoor reeds een aparte ontheffing verleend is en de ontheffing nog geldig is;

II. dat de aanvraag, voor zover deze betrekking heeft op de soorten als bedoeld onder I, en bijlagen 1 en 2, deel uitmaken van deze ontheffing.

III. aan deze ontheffing voorschriften te verbinden die zijn opgenomen onder onderdeel 'voorschriften', alsmede dat de volgende delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de deze ontheffing:

- Soortenmanagementplan (SMP) Gebouwbewonende Soorten Woningstichting Woningbelang, opgesteld door Arcadis Nederland BV, d.d. 16 december 2020.
- Beantwoordingsdocument aanvullende gegevens d.d. 9 november 2021, referentie D10017860:13.
- Mitigatiecatalogus Gebouwbewonende soorten Arcadis - Leidraad natuurinclusief bouwen, renoveren en verduurzamen, d.d. 2 juli 2020.
- Validatie geschiktheidsmodel en rapportage soortgericht onderzoek 2020 SMP Woningstichting Woningbelang, opgesteld door Arcadis Nederland BV, d.d. 14 december 2020.
- Excelbestand Overzicht Woningbestand Woningstichting Woningbelang, WB-VHE-02022021, bevattende alle woningen die onder deze ontheffing vallen. Uitzonderingen betreffen de woningen in regel 3719, 3720 en vanaf regel 4108 ('koopgarantwoningen', gronden en twee objecten in Eindhoven). Daarnaast geldt de uitzondering voor de woningen waarvoor reeds een ontheffing is verleend, zolang deze ontheffing nog geldig is.

Rechtsmiddelen

Bezwaar

Bezwaren tegen dit besluit kunnen binnen zes weken na de bekendmaking van dit besluit worden ingediend bij:

Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Secretariaat van de hoor- en adviescommissie
Postbus 90151
5200 MC te 'S-HERTOGENBOSCH

Wij vragen u om op de linkerbovenhoek van de envelop het woord "bezwaarschrift" te vermelden.

Het bezwaarschrift moet zijn voorzien van een handtekening, naam en adres van de indiener, de dagtekening en ons kenmerk van het besluit. Ook dient u een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar gericht is en de gronden van het bezwaar hierin op te nemen.

Daarnaast vragen wij u om een kopie van dit besluit bij te voegen. Kunt u ons ook uw telefoonnummer geven? De provincie kan dan, mocht dit nodig zijn, u bellen om samen de beste aanpak van behandeling van uw bezwaarschrift te bespreken.

Meer informatie over de behandeling van bezwaarschriften vindt u op www.brabant.nl/bezwaar.

U kunt het secretariaat van de Hoor- en adviescommissie bereiken via telefoonnummer (073) 680 83 04, faxnummer (073) 680 76 80 en e-mailadres bezwaar@brabant.nl.

Voorlopige voorziening

Bovenstaand besluit treedt in werking, ook al wordt een bezwaarschrift ingediend. Het is daarom mogelijk om gelijktijdig met of na het indienen van een bezwaarschrift een zogenaamde "voorlopige voorziening" te vragen bij: de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Oost-Brabant, sector Bestuursrecht, Postbus 90125, 5200 MA 's-Hertogenbosch.

Een voorlopige voorziening is in feite het nemen van een tijdelijke maatregel, bijvoorbeeld het schorsen van het besluit gedurende de tijd die nodig is om de bezwaren te behandelen en daarop een besluit te nemen. Voorwaarde om zo'n voorlopige voorziening te vragen is, dat er sprake is van spoedeisend belang.

Voor het vragen van een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd.

INHOUDSOPGAVE

Besluit.....	2
Voorschriften.....	6
Procedurele overwegingen	15
Inhoudelijke overwegingen.....	16
1. Wettelijk kader - Wet natuurbescherming	16
1.1 <i>Beschermingsregimes</i>	16
1.2 <i>Interim omgevingsverordening Noord-Brabant</i>	16
2. Toetsing effecten ruimtelijke ingreep	16
2.1 <i>Aangevraagde handelingen</i>	16
2.2 <i>Onderzoek soorten</i>	17
2.3 <i>Mogelijke effecten op beschermde soorten</i>	19
2.4 <i>Alternatievenafweging</i>	19
2.5 <i>Belang van de aanvraag</i>	20
2.6 <i>Werkwijze en maatregelen op basis van het soortenmanagementplan</i>	22
2.7 <i>Monitoring</i>	25
2.8 <i>Beoordeling maatregelen</i>	27
2.9 <i>Verspreiding en staat van instandhouding</i>	27
2.10 <i>Voorzorg andere beschermde soorten</i>	29
3. Conclusie	30
Bijlage 1. Overzichtstekening van de planlocatie.....	31
Bijlage 2. Begeleidingsformulier bij indienen document, melding of goedkeuringsverzoek.....	32
KENNISGEVING WET NATUURBESCHERMING	33

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

1. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden aanvangen bekend is, doch uiterlijk 2 dagen voor aanvang van de activiteiten, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar ons op te sturen via info@odbn.nl onder vermelding van het kenmerknummer.
2. De ontheffinghouder dient onmiddellijk contact met ons op te nemen via info@odbn.nl, indien bij het uitvoeren van de activiteiten andere beschermde soorten dan de verleende soorten worden aangetroffen, of andere activiteiten als bedoeld in onderdeel I en II van het besluit noodzakelijk zijn. Tevens dient dan onderzoek te worden uitgevoerd om aan te tonen dat de activiteiten, zoals beschreven in het Soortenmanagementplan (SMP, d.d. 16 december 2020), geen negatieve effecten hebben op deze soorten. Als negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten dient voor deze soorten alsnog een (aanvullende) ontheffing aangevraagd te worden.
3. De ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-) personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van de aan deze ontheffing verbonden voorschriften.
4. Ontheffinghouder is bevoegd om de volgende derden gebruik te laten maken van deze ontheffing:

Eigenaren van woningen die gelegen zijn tussen of aanliggend aan wooneenheden van Woningstichting Woningbelang in het plangebied waarvoor deze ontheffing is verleend. Indien de ontheffinghouder van deze bevoegdheid gebruik maakt, dient de doormachtiging privaatrechtelijk vastgelegd te worden door beide partijen ondertekende overeenkomst waarin in ieder geval de volgende onderdelen worden opgenomen:

 - o NAW-gegevens van beide partijen;
 - o Overeenkomstdatum van de doormachtiging;
 - o Voor welke locatie de doormachtiging geldt;
 - o Voor welke activiteiten de doormachtiging geldt;
 - o Voor welke periode de doormachtiging geldt;
 - o Een vermelding van het kenmerk van de ontheffing Z/118258;
 - o Een overzicht en de instandhoudingsverplichting van de geplaatste faunavoorzieningen.

Tijdens de werkzaamheden dient een kopie van de privaatrechtelijke overeenkomst op locatie aanwezig te zijn en te allen tijde aan toezicht en handhaving overhandigd te kunnen worden. De ontheffinghouder (Woonstichting Woningbelang) blijft eindverantwoordelijk voor de naleving van het SMP en de ontheffing met de daarbij geldende voorschriften.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende documenten (ecologische werkprotocollen) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op eerste verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouder of opsporingsambtenaar.
6. Goedkeuringsbesluiten met bijbehorende voorschriften, maken onderdeel uit van dit besluit. In de gevallen waarin op basis van deze ontheffing op onderdelen goedkeuring van de zijde van het bevoegde gezag vereist is, worden de voorwaarden aan een dergelijke goedkeuring onderdeel van deze ontheffing.
7. De in voorschrift 3 genoemde (rechts)personen dienen op de hoogte te zijn van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.

Specifieke voorschriften

Overzicht jaarlijkse werkzaamheden:

8. Een actueel en volledig overzicht van de uitvoering van de werkzaamheden onder deze ontheffing dient jaarlijks aan het bevoegde gezag, voor 1 maart, te worden gestuurd met:
 - a. projectindeling (deelgebieden) en locaties (kaart);
 - b. adresgegevens van de woningen (lijst);
 - c. voorgenomen planning, waaruit mede blijkt of er wel of geen ontmoedigende maatregelen worden getroffen.voor de woningen waaraan dat komend jaar zal worden gewerkt. Eventuele wijzigingen nadien worden via een geactualiseerd overzicht doorgegeven.
Voor het eerste jaar van de ontheffing geldt een uitzondering. Het overzicht van het eerste jaar van de ontheffing dient binnen 2 maanden na het verlenen van de ontheffing, uiterlijk voor 1 december van dat jaar te worden opgestuurd.
9. Op het woningbestand dat onder deze ontheffing valt mag maximaal 5% mutaties per jaar plaatsvinden. De mutaties dienen jaarlijks voor 1 maart ter informatie verzonden te worden naar het bevoegde gezag. Voorwaarde daarbij is dat onderzoek, mitigatie, compensatie en monitoring conform SMP en de hier gestelde voorschriften uitgevoerd worden. Bij de mutaties dient de representativiteit van de kwantitatieve nulmeting (percentage kwantitatieve nulmeting, representatieve verdeling gebouw typologieën, representatieve verdeling geschiktheid gebouwen en representatieve geografische spreiding) gehanteerd te worden. Jaarlijks dienen de mutaties en het stappenplan overlegd te worden met het bevoegde gezag. Bij verkoop van opstallen met daarin gerealiseerde permanente voorzieningen dient het duurzame behoud van de voorzieningen geborgd te worden middels een privaatrechtelijk overeenkomst. Mede dient de monitoring door te kunnen lopen. Deze dient bij beide partijen aanwezig te zijn en bij toezicht en handhaving overlegd te kunnen worden.

Nulmeting (kwantitatief onderzoek en kwalitatief vervolgonderzoek):

10. Bij grote afwijkingen blijkt uit de validatie dient het model (geschiktheidscriteria) bijgesteld te worden, zodat in de toekomst zo nauwkeurig mogelijke, dus met zo min mogelijk onzekerheidsmarge, voorspellingen kunnen worden gegeven.
11. De validatie dient plaats te vinden op basis van de gehele kwantitatieve nulmeting.
12. De validatie van het voorspellingsmodel dient uiterlijk 2 maanden na besluitvorming ter kennisgeving verzonden te worden naar info@odbn.nl onder vermelding van zaaknummer Z/118258.
13. Voorafgaand aan werkzaamheden dienen de onderzoeksresultaten van de nulmeting ter informatie digitaal gedeeld te worden het bevoegde gezag (ODBN). De onderzoeksresultaten dienen naast digitale deling te allen tijde in een rapportage overgelegd te worden. De rapportage dient een integraal beeld van de verspreiding van beschermde soorten in het gehele plangebied te worden weergegeven. Deze rapportage dient binnen 2 maanden na afronding veldbezoeken, doch uiterlijk op 1 december, in ons bezit te zijn.
14. Het vervolgonderzoek dient plaats te vinden bij gunstige weersomstandigheden voor de te onderzoeken soorten en functies en 100% gebiedsdekkend uitgevoerd te worden voor alle woningen waaraan gewerkt wordt binnen de ontheffingstermijn. Ook woningen met een lage kans dienen kwalitatief onderzocht te worden.
15. Voor de huiswaluw dient tijdens de onderzoeken naar overige soort(groep)en mede gelet te worden op nesten of nestresten van de huiswaluw. Binnen de gebieden waarbinnen de woningen van Woningstichting Woningbelang gelegen zijn dienen tevens gerichte kolonietellingen uitgevoerd te worden.
16. De middernachtzwerminspecties naar zwermplaats van vleermuizen dienen uitgevoerd te worden met een starttijd van 0.00 uur en een eindtijd 2.00 uur, conform het meest recente vleermuisprotocol.

17. Een fysieke inspectie dient plaats te vinden:
- a. bij wooneenheden waar een bijzondere verblijffunctie is vastgesteld waarbij maatwerk benodigd is; en
 - b. te allen tijde (ongeacht of een bijzonder verblijf vastgesteld is of niet) bij niet typerende of veelvoorkomende gebouwtypen met belangrijke steenmassa. Hieronder wordt verstaan (voormalige) scholen, zorgcentra, ziekenhuizen, kerken, flats/woontorens met tenminste 5 woonlagen en appartementen met 3-5 woonlagen. Deze fysieke inspectie ten behoeve van vleermuisverblijfplaatsen dient te gebeuren voorafgaand aan het ongeschikt maken, in de minst kwetsbare periode en gedurende het onderzoeksseizoen bij goede klimatologische omstandigheden. Bij het aantreffen van sporen of individuen dient het ontmoedigen niet plaats te vinden en zal eerst een ecologisch werkprotocol ter goedkeuring voorgelegd moeten worden bij bevoegd gezag.

Ecologisch werkprotocol:

18. Door te werken middels een standaard werkprotocol voor sommige beheer- en onderhoudswerkzaamheden worden permanente effecten op de verblijfplaatsen uitgesloten en worden tijdelijke effecten en effecten op individuele dieren voorkomen. Bij werkzaamheden met permanente effecten wordt gewerkt volgens een ecologisch werkprotocol. Dit wordt opgesteld op basis van de voorschriften bij deze ontheffing en de te nemen maatregelen zoals uitgewerkt in het SMP (Hoofdstuk 2). Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de projectlocatie, dienen van inhoud van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden en dienen dit aantoonbaar na te leven. Een afschrift van een dergelijk werkprotocol dient per project, onder vermelding van het kenmerk van deze ontheffing, uiterlijk twee weken voor de start van de werkzaamheden opgestuurd te worden naar de ODBN. Dit geldt niet voor de eerste start van de werkzaamheden gedurende de maand april 2021. Hiervoor geldt dat een afschrift van het ecologisch werkprotocol uiterlijk binnen 2 weken *na* de start van de werkzaamheden opgestuurd dient te worden naar de ODBN.
19. Maatregelen dienen te worden uitgevoerd zoals uitgewerkt in het SMP (Hoofdstuk 2), met inachtneming van aan de ontheffing verbonden voorschriften.

Kwetsbare periode en natuurvrij maken:

20. Doordat de werkzaamheden mogelijk een effect/gevolg hebben op de nest-, rust- en voortplantingsplaatsen van de aangevraagde soorten en/of individuen dient te allen tijde, bij alle werkzaamheden met effecten (natuurvrij maken, of het beschadigen of vernielen van nesten of verblijfplaatsen), rekening te worden gehouden met mogelijk aanwezige soorten en hun kwetsbare periodes.
21. Woningen met gierzwaluwverblijven worden *niet* in het actieve seizoen gerenoveerd. Indien er zich een bijzonder geval voordoet, waardoor dit *bij hoge uitzondering* wel in het broedseizoen zou moeten plaatsvinden, dan wordt dit vier weken voor de werkzaamheden ter goedkeuring aan de ODBN voorgelegd, voorzien van een alternatievenbespreking en ecologisch werkprotocol.
22. Na het ongeschikt maken dient een controlerende plaats te vinden binnen het actieve seizoen van de soorten en voorafgaand aan de werkzaamheden. Dit bij wooneenheden waar een bijzondere verblijfplaats vastgesteld is of bij niet typerende of veelvoorkomende gebouwtypen met massa (zie voorschrift 17b voor nadere definiëring). Dit middels een controlerende.

De controlerende dient te worden uitgevoerd onder de weerscondities zoals gesteld worden in het meest recente vleermuisprotocol en de betreffende Kennisdocumenten van BIJ12. Bij woningen waarbij nesten, rust- en voortplantingsplaatsen kunnen worden uitgesloten mogen de activiteiten zonder natuurvrij maken uitgevoerd worden.

23. Pas wanneer met voldoende zekerheid gesteld kan worden dat er geen beschermde soorten meer in de woningen aanwezig zijn, worden de woningen vrijgegeven door de ecologisch deskundige middels een natuurvrij-verklaring. Dit moment van vrijgave wordt op inzichtelijke wijze vastgelegd in een logboek, dat op eerste verzoek van de toezichthouder dient te kunnen worden ingezien.
24. (potentiële) Nest, rust- en voortplantingsplaatsen van aangevraagde soorten waarvan ingrepen (kunnen) leiden tot overtreding van verbodsbepaling(en) dienen tijdig en buiten de kwetsbare periode ontoegankelijk (natuurvrij) te worden gemaakt onder begeleiding van een ecologische deskundige¹ conform de soort specifieke Kennisdocumenten van BIJ12 (op basis van de stappen genoemd in SMP, hoofdstuk 2). Dit om verstoring in de meest kwetsbare periode (SMP, § 2.3.2) te voorkomen. In de overgangperiode (oranje periode) kan het enkel onder strikte voorwaarde en in overleg met een ecooloog (SMP, § 2.3.2). Indien ingrepen een negatief effect kunnen hebben op (potentieel) aanwezige soorten en niet reeds natuurvrij gemaakt is in de minst kwetsbare periode mogen werkzaamheden in de rode periode van SMP (Tabel 12) niet uitgevoerd worden, dus ook niet na raadplegen van een ecooloog.

Taakstelling:

25. Alle woningen dienen natuurinclusief gerenoveerd, verduurzaamd of gebouwd te worden indien daar handelingen aan plaats vinden die (mogelijk) leiden tot aantasting van de geschiktheid en kans op aanwezigheid van soorten en functies.
26. Clustering van de voorzieningen conform SMP en voorschriften in onderhavige ontheffing is toegestaan.
 - o Gierzwaluw: zes voorzieningen/kasten per separaat geveldeel;
 - o Huismus: twee voorzieningen/kasten per separaat geveldeel (behalve bij voorzieningen onder dakpannen);
 - o Vleermuizen: drie voorzieningen/kasten per separaat geveldeel (maximaal één bijzondere verblijfsfunctie per geveldeel).
27. De permanente voorzieningen dienen alle gerealiseerd te worden in het woningenbestand dat in het bezit is van Woningstichting Woningbelang.
28. Voor de reguliere situaties (geen bijzondere verblijfsfunctie) geldt dat tijdens de werkzaamheden, de in eventueel aanwezige Kennisdocumenten van BIJ12 genoemde afstanden en gewenningsperiode voldoende geschikte alternatieve nest-, rust- en voortplantingsplaatsen aanwezig dienen te zijn voor de eerder aanwezige soorten. Clustering van de voorzieningen is mogelijk, maar enkel rekening houdend met voorgaande voorwaarde. Een ecologisch deskundige dient aanwezig te zijn bij of goedkeuring te geven aan de specifieke locatie van de te treffen maatregelen. Met betrekking tot het treffen van tijdelijke voorzieningen geldt een uitzondering:
 - a. Uitwijkmogelijkheden voor vleermuizen en gierzwaluw zijn geaccepteerd, mits:
 - o tijdig (gewenningsperiode) voldoende permanente voorzieningen gerealiseerd zijn; of
 - o vanuit een voorspellingsmodel, dat gevalideerd en betrouwbaar is voor de soort, binnen het de SMP-zonering als weergegeven bijlage G van het SMP, voldoende uitwijkmogelijkheden zijn;

¹ Zie toelichting op het aanvraagformulier:

https://www.brabant.nl/applicaties/producten/wet_natuurbescherming_ontheffing_beschermde_soorten_16411

- b. Uitwijkmogelijkheden voor huismussen zijn geaccepteerd, mits:
 - o tijdig (gewenningsperiode) voldoende permanente voorzieningen reeds gerealiseerd zijn; of
 - o vanuit een voorspellingsmodel, dat gevalideerd en betrouwbaar is voor de soort, binnen de actieradius van het functioneel leefgebied van de huismus (maximaal 500 meter), voldoende uitwijkmogelijkheden zijn.
 - c. De uitwijkmogelijkheden dienen in een projectgerelateerd ecologisch werkprotocol aantoonbaar onderbouwd te worden op basis van geschikte alternatieven en draagkracht. Mede geldt als voorwaarde dat op enig moment maximaal 25% van een salderingsgebied in renovatie is (en tijdelijk ongeschikt zijn voor gebouwbewonende soorten).
 - d. Indien het model niet betrouwbaar een soort voorspelt, dan zijn uitwijkmogelijkheden enkel geaccepteerd als voor de soort uitwijkmogelijkheden middels aanvullend veldonderzoek aangetoond worden.
29. Permanente voorzieningen worden niet extern opgehangen aan gevels of aan bomen. Indien zich een bijzonder geval voordoet waarbij als tijdelijke noodoplossing toch voorzieningen moeten worden opgehangen, dan dient dit, voorzien van een motivatie, te worden gemeld aan de ODBN.
30. Alle maatregelen dienen opgenomen te worden in een logboek (voorschrift 38) en in de salderingsboekhouding. Een kopie hiervan dient op ieder moment beschikbaar te zijn en op eerste verzoek van de toezichthouder te worden overgelegd.
31. Afwijkingen in het logboek ten opzichte van het ecologisch werkprotocol, in welke vorm dan ook, zoals gesteld in § 2.3.3 van het SMP, is niet toegestaan.
32. Bijstelling, aanvulling of wijziging van mitigatiemaatregelen en -taakstelling dient plaats te vinden op basis van:
- a. monitoring en evaluatie van functionaliteit van getroffen voorzieningen;
 - b. kennisontwikkeling van mitigatie op nationaal en internationaal niveau.
- Toe te passen faunavoorzieningen liggen vast in het SMP en daarbij horende mitigatiecatalogus. Bij wijzigingen van het type voorzieningen, opgenomen in de mitigatiecatalogus, door actuele kennis rondom de effectiviteit van deze voorzieningen worden deze ter informatie opgestuurd naar het bevoegde gezag.
33. Wijziging in de mitigatietaakstelling die voortvloeit uit de validatie/kalibratie van het model mag niet voorzien in een lagere taakstelling dan als reeds opgenomen in tabel 13 en tabel 14 van het SMP.
34. De tijdelijke voorzieningen dienen in stand te blijven totdat de permanente voorzieningen zijn gerealiseerd en beschikbaar zijn, waarbij rekening dient te worden gehouden met de gewenningsperiode. Daarnaast mogen de tijdelijke voorzieningen pas verwijderd worden op het moment dat deze niet in gebruik zijn door beschermde soorten, dit buiten de meest kwetsbare periodes en de winterperiode. De tijdelijke voorzieningen mogen enkel verwijderd worden onder begeleiding van een ecologisch deskundige.

Bijzondere verblijffuncties:

35. Voordat het natuurvrij maken kan starten ten behoeve van duurzaamheids-, onderhouds- en renovatiewerkzaamheden, dient in onderstaande nest, rust- en voortplantingsplaatsen, afzonderlijk en aanvullend **goedkeuring** van bevoegd gezag te worden verkregen. Het gaat dan om:
- a. belangrijke verblijven (kraam-, winter-, zomerverblijf) voor laatvlieger of gewone grootoorvleermuis (vanaf 10 vleermuizen per verblijfsruimte);
 - b. belangrijke kraamkolonies voor gewone dwergvleermuis (vanaf 50 vleermuizen per verblijfsruimte);
 - c. belangrijke massawinterverblijven voor gewone dwergvleermuis (vanaf 10 vleermuizen per verblijfsruimte);

- d. belangrijke kolonies van gierzwaluw (vanaf 20 actuele nesten per woningblok (rijwoningen), wooncomplex of binnen een straal van 50 meter rond de nestplaats);
- e. belangrijke kolonies van huiszwaluw of huismus (vanaf 20 actuele nesten per woningblok (rijwoningen), wooncomplex of binnen een straal van 25 meter rond de nestplaats). Voor de huiszwaluwen gelden tevens nestresten als actueel nest;
- f. essentieel leefgebied van de huismus;
- g. verblijfplaatsen van steenmarter.

Voor de bijzondere verblijffuncties wordt per geval een ecologisch maatwerk-werkprotocol uitgewerkt (rekening houdend met de meest kwetsbare perioden (natuurkalender SMP, per soort weergegeven in bijlage C), inclusief voorgestelde maatregelen en alternatieve voorzieningen. Het goedkeuringsverzoek, met ecologisch werkprotocol wordt minimaal 4 weken voordat de werkzaamheden (waaronder natuurvrij maken) plaatsvinden, opgestuurd naar het bevoegde gezag.

Voor de reguliere bijzondere verblijffuncties (SMP, bijlage D) heeft geen goedkeuring van bevoegd gezag te worden verkregen, mits het SMP en het protocol van bijlage D gevolgd wordt. De maatregelen, vastgelegd in een ecologisch werkprotocol met alternatieve voorzieningen, dienen wel **ter informatie** wel verzonden te worden. Het gaat om onderstaande reguliere bijzondere verblijffuncties:

- a. Kraamkolonies (≥ 10 en ≤ 50 individuen) van gewone dwergvleermuis;
 - b. Verblijfplaatsen (≥ 5 en ≤ 10 individuen) van gewone grootoorvleermuis en laatvlieger;
 - c. Kolonies van gierzwaluw (≥ 10 en ≤ 20 actuele nesten of meer per woningblok (rijwoningen), wooncomplex of binnen een straal van 50 meter rond de nestplaats);
 - d. belangrijke kolonies van huiszwaluw of huismus (≥ 10 en ≤ 20 actuele nesten of meer per woningblok (rijwoningen), wooncomplex of binnen een straal van 25 meter rond de nestplaats). Voor de huiszwaluwen gelden tevens nestresten als actueel nest.
36. Werkzaamheden als bedoelt in het voorschrift 35a-g mogen pas worden uitgevoerd nadat het goedkeuringsbesluit is afgegeven, behoudens voor zover het ontmoedigingsmaatregelen betreft. In dit goedkeuringsbesluit kunnen aanvullende voorschriften worden opgenomen. Een goedkeuringsbesluit wordt binnen redelijke termijn, met een streven van 4 weken, behandeld. Een uitzondering geldt voor goedkeuringsbesluiten die betrekking hebben op massawinterverblijffunctie. Deze zullen binnen de wettelijke termijn afgegeven worden.

Overig met betrekking tot mitigatiemaatregelen:

- 37. In gevallen, anders dan de genoemde bijzondere functies in voorschrift 35, waarbij alternatieve faunavoorzieningen worden gerealiseerd die afwijken van de voorstellen opgenomen in het SMP/Mitigatiecatalogus dient bij een controle de afwijking onderbouwd te kunnen worden met een motivatie van de effectiviteit van de voorgestelde maatregelen.
- 38. Voor de uitgevoerde projecten in een kalenderjaar dient, uiterlijk voor 1 maart van het jaar daaropvolgend, een afschrift gestuurd te worden van de rapportage (logboek) met daarbij een overzicht van waar welke voorzieningen en maatregelen – zowel tijdelijk als permanent – zijn gerealiseerd. In de rapportage wordt, per project, minimaal opgenomen:
 - a. onderzoeksverslag van de ecologische inspectie van de gebouwen (resultaten uitvloeisel voorschrift 17);
 - b. beschrijving van of en de wijze waarop gebouwen ‘natuurvrij’ zijn gemaakt;
 - c. beschrijving van de uitgevoerde duurzaamheids-, onderhouds- en renovatiewerkzaamheden;
 - d. beschrijving van de gerealiseerde alternatieve verblijven, met de aantallen, typen en functie hiervan per soort.

Voor deze onderdelen dienen, gericht op de verblijven van soorten, detailkaarten en foto's toegevoegd te worden om een goed inzicht in de wijze van uitvoering te geven en toezicht mogelijk te maken.

Monitoring:

39. Jaarlijks dient, voor 1 maart van het daaropvolgend jaar, een rapportage overgelegd te worden van de monitoring die dat jaar heeft plaatsgevonden. Bij die uitwerking dient nader te worden ingegaan op:
- de onderzoeksfrequentie na verduurzaming en renovatie en de wijze van onderzoek naar de aanwezigheid van soorten vooraf (nulmeting -> kwantitatief onderzoek, kwalitatief vervolgonderzoek en visuele inspectie);
 - een uitwerking en motivatie van de wijze waarop een gedegen vergelijking gemaakt kan worden tussen aantallen per soort (in relatie tot de staat van instandhouding) uit het onderzoek vooraf en het monitoringsonderzoek achteraf;
 - de wijze van monitoring gericht op kennisontwikkeling over de effectiviteit van genomen maatregelen.
40. De monitoringsrapportage met betrekking tot het laatste volledige jaar (2025) dient tevens als evaluatie en bevat minimaal:
- beschrijving van de nulsituatie qua aantallen van soorten en aangetroffen functies in het plangebied;
 - beschrijving van de beoogde situatie in relatie tot soorten en functies na uitvoering van de werkzaamheden;
 - beschrijving van de ontwikkeling van de aantallen per soort per SMP-zone;
 - analyse en beoordeling van de verschillen tussen verwachte en het werkelijk aantal dieren en het gebruik van de voorzieningen;
 - analyse en aanbevelingen ten aanzien van de functionaliteit van de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - een analyse van de gerealiseerde meerwaarde voor de beschermde soorten ten aanzien van aantallen verblijven en de werkwijze op basis van het SMP (ten opzichte van afzonderlijke ontheffingen per project).
41. Voor de monitoring van de populatietrends geldt, ter vervanging § 3.5 van het SMP, het volgende:
- Voor de populatietrend dient jaarlijks een monitoring uitgevoerd te worden volgens de transecttellingenmethodiek van MUS (Sovon) en VleerMUS (Zoogdiervereniging) met vaste telroutes en representatieve controlemetingen. Dit om de trend binnen het gehele woningbezit van Woningstichting Woningbelang in beeld te brengen.
 - Voor de huiszwaluw dienen, binnen de gebieden waarbinnen de woningen van Woningstichting Woningbelang gelegen zijn, jaarlijks kolonietellingen uitgevoerd te worden indien de soort binnen het gebied is aangetroffen. Deze tellingen dienen in 2021 opgestart te worden.
 - De transecttellingen dienen jaarlijks gebiedsdekkend uitgevoerd worden, waarbij het eerste jaar van onderzoek als nulmeting van deze transecttellingen beschouwd kan worden;
 - De MUS-telpunten dienen zich te bevinden in de gebieden waarbinnen de woningen van Woningstichting Woningbelang gelegen zijn.
 - De vleermuistransecten dienen geprojecteerd te worden door gebieden waarbinnen de woningen van Woningstichting Woningbelang gelegen zijn.
42. Voor de monitoring van de bijzondere verblijfsfuncties geldt, ter vervanging en in aanvulling op het SMP, het volgende:
- In jaar 1 en 3 ná oplevering van de betreffende woningen dienen alle soortspecifieke maatregelen fysiek (visueel) geïnspecteerd te worden in de periode september-november van dat zelfde jaar;
 - voor de niet effectief bewezen en experimentele voorzieningen dient een fysieke inspectie van de mitigerende maatregelen (voorzieningen) uitgevoerd te worden in het eerste en derde jaar in de periode september-oktober.
 - De verkregen inzichten en optimalisatiemogelijkheden dienen per direct ingezet worden in de maatwerk uitvoeringsplannen/werkprotocollen.

43. Voor de monitoring van de populaties en de effectiviteit van de voorzieningen geldt, in aanvulling op het SMP, het volgende:
- a. In jaar 1 en 3 na oplevering dient kwalitatief onderzoek uitgevoerd te worden naar de complexen met bijzondere verblijfsfuncties. Een kwalitatief onderzoeksgebied betreft een wijk of stadsdeel (projectgebied en omliggende bebouwing) van de aanwezige soortpopulaties; en
 - b. Voor een herhaling van de kwantitatieve nulmeting dienen vijf representatieve projecten, gelegen binnen het gebied van de kwantitatieve nulmeting, het eerste, tweede en derde jaar van de ontheffingstermijn kwalitatief onderzocht te worden. Indien het minimum van 5 projecten onvoldoende blijkt om aan de representativiteitseisen te voldoen, dienen meerdere projecten gemonitord te worden. Van belang is dat met name de kleinere vastgestelde verblijfplaatsen (zomer- en paarverblijfplaatsen van vleermuizen en nesten van broedvogels) gemonitord worden, door herhaling van de kwantitatieve nulmeting en representatief zijn om een goede vergelijking te maken met de nulmeting, en om een juiste trend vast te stellen. Een kwalitatief onderzoeksgebied betreft een wijk of stadsdeel (projectgebied en omliggende bebouwing) van de aanwezige soortpopulaties en dient het in beeld brengen van (bijzondere) verblijfsfuncties binnen en rondom het woningbezit van Woningstichting Woningbelang.
 - c. De representativiteit van de onder b. genoemde projecten, dient te worden bepaald aan de hand van de volgende criteria:
 - Representatief voor de typologie van de woningen die binnen het SMP zal worden aangepakt (voor zover onderzocht bij de nulmeting);
 - Goede geografische spreiding van de representatieve typologieën wooneenheden;
 - Correcte verdeling en aanwezigheid van bijzondere verblijfplaatsen, soorten en/of kolonies, voor zover vastgesteld tijdens de nulmeting;
 - Aanwezigheid van een meetbare populatie tijdens de nulmeting binnen de relevante soortgroepen (dus geen complexen waar tijdens de nulmeting niets is vastgesteld);
44. Herhaling kwantitatieve nulmeting: Alle bij de nulmeting onderzochte deelgebieden (zoals genoemd in bijlage H van het SMP) dienen het vierde jaar van de ontheffing (dus in 2025) opnieuw, en op dezelfde wijze als bij de nulmeting, te worden onderzocht op alle aangevraagde soorten. De resultaten hiervan dienen meegenomen te worden bij de onderbouwing van de populatietrend en de voorgenomen aanvraag voor verlenging van de ontheffing met 5 jaar.
45. Nieuwe waarnemingen van gebouwbewonende soorten dienen te worden toegevoegd aan de database en daarmee zal het actuele verspreidingsbeeld geactualiseerd en verfijnd worden. Op basis hiervan zal de status van individuele woningen en clusters aangepast moeten worden.
46. Indien uit de monitoring blijkt dat de populatietrend gelijkblijvend of negatief is, of de voorzieningen niet voldoende effectief blijken te zijn, kunnen wij extra voorschriften opleggen.
47. De bij de nulmeting (kwantitatief en kwalitatief onderzoek vooraf aan de werkzaamheden) vastgestelde soorten, aantallen en functies dienen geborgd te zijn in de toekomstige situatie binnen het woningbestand in het bezit van Woningstichting Woningbelang. Dit zal moeten blijken uit de evaluatie rapportage.

Overige voorschriften:

48. De ontheffinghouder dient, met inachtneming van de hier genoemde voorschriften, de mitigerende maatregelen uit te voeren zoals beschreven in de aanvraag en het Soortenmanagementplan (Arcadis, 16 december 2020).
49. Deze ontheffing geldt voor een periode van 5 jaar, met optie tot verlenging (mede afhankelijk van de evaluatie). Bij gewenste verlenging dient minimaal 5 maanden voor het verstrijken van de looptijd van de ontheffing een verlengingsverzoek ingediend te worden.
50. Aanspreekpunt in het kader van dit besluit en de daaruit voortvloeiende voorschriften is de Omgevingsdienst Brabant Noord. Het opsturen van genoemde uitwerkingen kan digitaal via info@odbn.nl of berichtenbox van de ODBN, met het begeleidingsformulier zoals opgenomen in Bijlage 3 bij dit besluit.

PROCEDURELE OVERWEGINGEN

Aanvraag

Op 3 april 2020 hebben wij van Woningstichting Woningbelang een aanvraag voor een ontheffing ingevolge artikel 3.3, eerste lid, artikel 3.8, eerste lid en artikel 3.10, tweede lid, juncto artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) ontvangen. De aanvraag is in twee stappen aangevuld, op 9 november 2020 en op 23 december 2020. Per email is op 16 februari 2021 de aanvraag voor kerkuil, steenuil en torenvalk ingetrokken. Een uitgebreide projectomschrijving is opgenomen in de aanvraag, en het soortenmanagementplan (SMP, § 1.4.3). De aanvraag is geregistreerd onder nummer Z/118258.

Gedragscode

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Bevoegd gezag

Omdat de activiteit wordt verricht in de provincie Noord-Brabant zijn Gedeputeerde Staten (verder: GS) op grond van artikel 1.3 van de Wnb bevoegd om op de aanvraag te beslissen. Indien aan de orde betrekken wij tevens de gevolgen van de activiteit voor de soorten buiten onze provinciegrens bij ons besluit.

Reguliere voorbereidingsprocedure

In deze procedure wordt de reguliere voorbereidingsprocedure overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht toegepast.

Ontvankelijkheid

Ten aanzien van de aspecten van de aanvraag waarvoor een ontheffing ingevolge de Wnb is vereist, hebben wij beoordeeld of de aanvraag volledig is en voldoende gegevens bevat. Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een ontheffing is gevraagd.

Overige regelgeving

Bij de beoordeling van deze aanvraag zijn andere aspecten dan gerelateerd aan soortenbescherming op grond van de Wnb en de daarbij behorende regelgeving niet betrokken. Een toestemming op basis van andere wet- en regelgeving kan daarom aan de orde zijn, onder andere voor ruimtelijke ordening of bouwen.

INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN

1. Wettelijk kader - Wet natuurbescherming

1.1 Beschermingsregimes

Op basis van de Wet natuurbescherming zijn er drie beschermingsregimes. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Artikelen 3.1, 3.2 en 3.4 van de Wnb hebben betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor vogelsoorten, waarvoor GS ontheffing kunnen verlenen. Artikelen 3.3 en 3.4 geven de voorwaarden voor het kunnen verlenen van de ontheffing.

Het tweede beschermingsregime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Artikelen 3.5 en 3.6 van de Wnb hebben betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS ontheffing kunnen verlenen. De artikelen 3.8 en 3.9 geven de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een ontheffing.

Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. Artikel 3.10 van de Wnb heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten en geeft de voorwaarden waaronder GS ontheffing kunnen verlenen.

Voor alle soorten geldt in alle gevallen de algemene zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb). Het gaat dan zowel om beschermd als onbeschermd dier- en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een ontheffing is verleend. Hierin wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

In artikel 5.4 van de Wnb zijn gronden opgenomen waarop een verleende ontheffing kan worden ingetrokken of gewijzigd. De ontheffing kan in elk geval worden ingetrokken indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

1.2 Interim omgevingsverordening Noord-Brabant

Provinciale Staten hebben ten aanzien van soortbescherming aanvullende kaders vastgesteld. Deze zijn neergelegd in paragraaf 2.6.1 van de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant. Voor bepaalde soorten en handelingen zijn vrijstellingen opgenomen.

2. Toetsing effecten ruimtelijke ingreep

2.1 Aangevraagde handelingen

Woningstichting Woningbelang (hierna: Woningbelang) heeft volgens het SMP circa 3.850 huurwoningen, garages en maatschappelijk vastgoed zoals bedrijfsruimtes voor maatschappelijke organisaties, parkeergarages en zorgwoningen in Bergeijk, Valkenswaard en omgeving. Alleen het woningbestand en vastgoed van Woningbelang binnen de gemeentegrenzen van Bergeijk en Valkenswaard wordt meegenomen in het SMP en behoort daarmee tot het plangebied (zie Bijlage 1). Het SMP omvat in circa 3.850 vastgoedobjecten, zoals opgenomen in het Excel-bestand WB-VHE-02022021, dat deel uitmaakt van deze ontheffing. Op het Excel-bestand geldt als uitzondering dat de woningen in regel 3719, 3720 en vanaf regel 4108 niet deel uitmaken van het SMP. Daarnaast geldt een uitzondering van de woningen waarvan reeds een ontheffing voor verleend is en nog geldig is.

Naast de verduurzamingsopgave vindt Woningbelang het belangrijk de natuurwaarden te behouden. Dit komt ook nadrukkelijk terug in hun duurzaamheidsvisie. Hierbij willen ze deze bescherming echter wel op een praktische wijze uitvoeren, waarbij zowel recht gedaan wordt aan de beschermde natuurwaarden als aan de praktische uitvoerbaarheid van de verduurzamingsopgave.

Woningbelang is voornemens om komende jaren grootschalige renovaties en verduurzamingswerkzaamheden uit te voeren, alsmede beheer en onderhoud van de gebouwen aan haar woningbezit. Het gaat hierbij om een structurele aanpak waarbij veel dezelfde soort werkzaamheden zullen worden uitgevoerd en waarbij er een grote kans is dat deze werkzaamheden effect zullen hebben op beschermde soorten of hun verblijfplaatsen. Om te voorkomen dat voor elk los project een ontheffing aangevraagd moet worden is ervoor gekozen om met behulp van een soortenmanagementplan een generieke ontheffing aan te vragen. De gebiedsontheffing wordt aangevraagd voor een periode van vijf jaar, met de intentie om deze te verlengen met een periode van nogmaals vijf jaar.

Met het soortenmanagementplan (Arcadis, d.d. 16 december 2020 verder: SMP), gericht op het woningenbestand van Woningbelang, met uitzondering van de woningeenheden die vallen onder reeds geldende verleende ontheffingen, is het doel om op gebiedsniveau de 'staat van instandhouding' van gebouwbewonende faunasoorten te garanderen. Een ander doel is om de werkprocessen te versimpelen, te ontzorgen en te versnellen bij onderhoud, renovatie, verduurzaming, alsmede sloop en nieuwbouw van woningen en gebouwen, alsmede om een meerwaarde in voorzieningen te creëren.

De ontheffing is aangevraagd voor de volgende type werkzaamheden (zie SMP, § 1.3.3):

- Renovatie compleet (zoals het transformeren van een oud schoolgebouw naar woningen).
- Verduurzaming van gebouwen (zoals isolatie van vloer, dak en gevel).
- Beheer en onderhoud van gebouwen (zoals schilderwerk, reparatie / vervanging van dakgoten en dakpannen/bekleding, herstel voegwerk, vervangen kozijnen, MV installaties, etc.).
- Verwijderen bomen en struiken in tuinen.
- Asbestsanering.
- Plaatsen van zonnepanelen/dakkappen.
- Sloop van gebouwen met nieuwbouw ter plaatse.

Een uitgebreide projectomschrijving van de activiteiten is opgenomen in het SMP § 1.3.3 (Arcadis, d.d. 16 december 2020).

2.2 Onderzoek soorten

Het onderzoek naar beschermde soorten is beschreven in hoofdstuk 3 van het SMP. Het onderzoek is erop gericht om te bepalen welke beschermde soorten in woningen aanwezig kunnen zijn. Dit vindt op een andere wijze plaats dan de gebruikelijke methode, waarbij soorten worden uitgesloten. De verspreiding van soorten is en wordt in beeld gebracht met behulp van:

- Bureauonderzoek: Met behulp van gegevens van de NDFF. Tijdens het bureau onderzoek wordt geïnventariseerd welke gegevens al bekend zijn over de specifieke locaties ten aanzien van beschermde soorten;
- Modelmatig onderzoek/Quickscan: Met de input ecologische veldkennis (expert judgement Arcadis), literatuurstudie (stageonderzoeken) en gevalideerd vanuit verschillende SMP's is voor het gehele woningenbestand modelmatig in beeld gebracht wat de kans is dat een soort in een woning aanwezig is (habitatgeschiktheidsbeoordeling). Het modelmatig onderzoek 'geschiktheidsmodel' (SMP, § 3.3) voorspelt de potentie van een gebouw om als verblijfplaats te dienen voor soorten. Uiteindelijk is deze stap vergelijkbaar met een reguliere quickscan, maar dan op basis van een model.

- Veldonderzoek: Voor besluitvorming is een gedeelte van het woningenbezit (circa 18 %) volledig (kwantitatief) onderzocht volgens kennisdocumenten van BIJ12 of het vleermuisprotocol 2017 (SMP, § 3.4.1). Deze woningen dienen als steekproef. De resultaten van het onderzoek worden gebruikt ter validatie van het modelmatige onderzoek. Als vervolgonderzoek is de inzet om gefaseerd (kwalitatief) de resterende deelgebieden (82 % van het woningenbezit) waar grootschalige projecten worden uitgevoerd, te onderzoeken op bijzondere verblijven (SMP, § 3.4.2 en Tabel 18).
- Visuele inspectie gebouwen: Voorafgaand aan het ontmoedigen worden van woningen met belangrijke verblijfplaatsen en locaties waar geen veldonderzoek is gedaan (SMP, § 3.4.3) een fysieke inspectie uitgevoerd met behulp van een zaklamp, endoscoop en eventueel voorzichtig verblijfplaatsen te openen zonder destructieve handelingen (eventueel met een hoogwerker). De inspectie is gericht op het opsporen van alle aanwezige bijzondere verblijfsfuncties, de ingangsoopening(en) en de exacte plek en omstandigheden van de verblijfplaats.

Het onderzoek is in grote lijnen voldoende. Voor een validatie van het geschiktheidsmodel op het specifieke eigendom van Woningstichting Woningbelang (18% van het woningbezit) de afgelopen jaren een steekproefsgewijze soortgericht onderzoek plaatsgevonden conform gestelde methodieken in protocollen en kennisdocumenten. Uit de aangeleverde validatie in de aanvullende informatie blijkt dat niet gevalideerd is met de volledige 18% kwantitatieve nulmetingssteekproef en dat daarnaast niet alle soorten gevalideerd zijn. De betrouwbaarheid van het voorspellingsmodel is door de validatie niet aangetoond. Wij nemen ter borging voor een voldoende betrouwbaar beeld van de belangrijkste functies van de beschermde soorten de volgende extra maatregelen op ten aanzien van het onderzoek in de voorschriften:

- Bij grote afwijkingen blijkt uit de validatie dient het model (geschiktheidscriteria) bijgesteld te worden, zodat in de toekomst zo nauwkeurig mogelijke, dus met zo min mogelijk onzekerheidsmarge, voorspellingen kunnen worden gegeven.
- De validatie dient plaats te vinden op basis van de gehele kwantitatieve nulmeting.
- De validatie van het voorspellingsmodel dient uiterlijk 2 maanden na besluitvorming ter kennisgeving verzonden te worden naar info@odbn.nl onder vermelding van zaaknummer Z/118258.
- Voorafgaand aan werkzaamheden dienen de onderzoeksresultaten ter informatie digitaal gedeeld te worden het bevoegde gezag (ODBN). De onderzoeksresultaten dienen naast digitale deling mede in een rapportage overlegd te worden. De rapportage dient een integraal beeld van de verspreiding van beschermde soorten in het gehele plangebied te worden weergegeven. Deze rapportage dient binnen 2 maanden na afronding veldbezoeken, doch uiterlijk op 1 december, in ons bezit te zijn.
- Het vervolgonderzoek dient plaats te vinden bij gunstige weersomstandigheden voor de te onderzoeken soorten en functies en 100% gebiedsdekkend uitgevoerd te worden voor alle woningen waaraan gewerkt wordt binnen de ontheffingstermijn. Ook woningen met een lage kans dienen kwalitatief onderzocht te worden.
- Voor de huiswaluw dient tijdens de onderzoeken naar overige soort(groep)en mede gelet te worden op nesten of nestresten van de huiswaluw. Binnen de gebieden waarbinnen de woningen van Woningstichting Woningbelang gelegen zijn dienen tevens gerichte kolonietellingen uitgevoerd te worden.
- De middernacht zwerminspecties naar zwermplaats van vleermuizen dienen uitgevoerd te worden met een starttijd van 0.00 uur en een eindtijd 2.00 uur, conform het meest recente vleermuisprotocol;
- Een fysieke inspectie dient plaats te vinden:
 - bij wooneenheden waar een bijzondere verblijfsfunctie is vastgesteld waarbij maatwerk benodigd is; en
 - te allen tijde (ongeacht of een bijzonder verblijf vastgesteld is of niet) bij niet typerende of veelvoorkomende gebouwtypen met belangrijke steenmassa.

Hieronder wordt verstaan (voormalige) scholen, zorgcentra, ziekenhuizen, kerken, flats/woontorens met tenminste 5 woonlagen en appartementen met 3-5 woonlagen. Deze fysieke inspectie ten behoeve van vleermuisverblijfplaatsen dient te gebeuren voorafgaand aan het ongeschikt maken, in de minst kwetsbare periode en gedurende het onderzoeksseizoen bij goede klimatologische omstandigheden. Bij het aantreffen van sporen of individuen dient het ontmoedigen niet plaats te vinden en zal eerst een ecologisch werkprotocol ter goedkeuring voorgelegd moeten worden bij bevoegd gezag.

2.3 Mogelijke effecten op beschermde soorten

Door het uitvoeren van verduurzamings-, onderhouds- en renovatiewerkzaamheden, alsmede sloop en nieuwbouw van het woningenbestand van Woningstichting Woningbelang kunnen nesten, rust- en voortplantingsplaatsen (verblijfplaatsen) van de aangevraagde soorten beschadigd, vernield worden of individuen van de aangevraagde soorten verstoord worden. Dit is een overtreding van de bepalingen zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede en vierde lid, artikel 3.5, tweede en vierde lid, en artikel 3.10, eerste lid, onder b, van de Wnb.

De voorgenomen activiteiten hebben impact op de gevel, dakrand en het dak.

De vogelsoorten huismus en gierzwaluw kunnen onder de daken/dakranden broeden en de huiszwaluwen maken nesten tegen de gevel onder de dakrand. Vleermuizen kunnen hun verblijfplaats hebben in de gevel, via gaten en kieren in (spouwmuur)ruimtes en onder daken/dakranden, onder pannen, zolders en achter demontabele delen als betimmeringen, boeiboorden en loodflappen. De steenmarter houdt zich binnen de woning graag op in de gevel, te bereiken via kieren of gaten in de buitenmuur. De soort heeft een voorkeur voor oude opstallen, muren en schuren.

2.4 Alternatievenafweging

In § 5.1 van het SMP staat de alternatievenafweging beschreven.

Woningstichting Woningbelang zal op termijn aan alle woningen onderhoudswerkzaamheden uitvoeren of deze 'vervangen' gelet op bouwtechnische en energetische doelstellingen (Energietransitie). Tussendoor zal ook regulier en planmatig onderhoud plaatsvinden. De betreffende woningen zijn onroerend goed, waardoor het onderhoud niet op een andere plek kan worden uitgevoerd.

De technische staat van de woningen kan zodanig zijn, dat renovatie nodig is om de woningen te laten voldoen aan de technische/energetische eisen van deze tijd. Indien er geen onderhoud en renovatie van deze woningen wordt uitgevoerd, zullen de woningen op termijn onbewoonbaar worden. Uiteindelijk zal dit leiden tot sloop van de woningen. Sloop van deze woningen betekent het verlies van vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten. Het alternatief van niets doen heeft als gevolg dat op termijn de gebouwen in zullen storten en gesloopt moeten worden waarbij vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen, vogels en zoogdieren permanent verloren gaan. Hierdoor zijn er op de locatie van de gesloopte woningen gedurende langere periode (in sommige situaties één tot twee jaar) geen vaste rust- en verblijfplaatsen voor soorten aanwezig.

De woningen worden in principe onderhouden, maar worden gesloopt en vervangen door nieuwbouw wanneer deze in dermate slechte staat zijn en niet tot op de huidige en toekomstige wooneisen opgewaardeerd kunnen worden. In deze gevallen is herstellen geen duurzame oplossing meer.

De gekozen werkwijze van het SMP, waarbij het gehele woningbezit verblijfmogelijkheden voor gebouwbewonende soorten worden geplaatst, betekent dat de tijd dat er geen verblijfplaatsen in een gebouw aanwezig zijn tot een minimum worden beperkt. De aanwezige soorten kunnen hierdoor altijd uitwijken naar alternatieve verblijven.

Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten kwetsbare periodes) wordt schade aan de beschermde soorten zoveel mogelijk voorkomen. De meerwaarde van deze aanpak zit hem in het feit dat er een overmaat aan verblijfplaatsen voor de betreffende soorten aangebracht wordt. Ook in woningen die niet eerder geschikt waren voor soorten, wordt een diversiteit aan verblijfplaatsen geboden. Hierbij wordt ook naar de omgeving van een gebouw gekeken zover deze relevant is voor een soort. Naast de mitigerende maatregelen in de gebouwen wordt gestreefd naar een hoge kwaliteit van het leefgebied van de soorten in de omgeving. Dit onder andere door het toepassen van algemeen beleid, waarbij nieuwe huurders maximaal tweederde van de tuin mogen bestraten. Om te zorgen dat binnen de actieradius van de soort altijd voldoende alternatieve verblijfplaatsen zijn, is gekozen voor een indeling en aanpak per SMP-zone. Per SMP-zone wordt elke jaar de balans opgemaakt (voldoende voorzieningen) en gepland. Hiervoor wordt een aparte boekhouding opgezet en bijgehouden. Om te voorkomen dat lokale populaties te veel onder druk komen te staan en hervestiging mogelijk is, geldt als voorwaarde dat op enig moment maximaal 25% van een SMP-zone in renovatie is (en tijdelijk ongeschikt zijn voor gebouwbewonende soorten). Zie ook § 2.1 van SMP voor de mitigatiestrategie. Met deze aanpak wordt het tijdelijke verlies van 'woonruimte' voor betreffende soorten afdoende gemitigeerd.

Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten kwetsbare periodes) wordt schade aan de beschermde soorten zoveel mogelijk voorkomen.

Gezien het bovenstaande is ons gebleken dat er geen redelijke alternatieven mogelijk zijn, die zouden leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

2.5 Belang van de aanvraag

De ontheffing is gevraagd op grond van onderstaande belangen.

Voor de vogels gaat het om wettelijke belangen genoemd in artikel 3.3, vierde lid, onder b van de Wnb:

- de volksgezondheid of openbare veiligheid;
- de bescherming van flora of fauna.

Voor de vleermuizen en de steenmarter gaat het om de wettelijke belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b van de Wnb:

- de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van natuurlijke habitats;
- de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

In § 5.3 van het SMP staat de onderbouwing van de wettelijke belangen beschreven.

De verduurzaming, renovatie of sloop met nieuwbouw draagt bij aan de afspraken zoals deze zijn gemaakt in het Lente-akkoord Energiezuinige Nieuwbouw (waaronder ook vergaande renovatie, herontwikkeling/hergebruik tot nieuwbouwniveau), dat is ondertekend door Aedes, Bouwend Nederland, NEPROM, NVB en de minister van Binnenlandse Zaken en Koningsrelaties. Een reductie in de uitstoot van CO₂ beperkt mede de (gevolgen van) klimaatverandering. Klimaatverandering kan namelijk leiden tot belangrijke economische schade als gevolg van:

- zeespiegelstijging met risico op overstromingen verzilting;
- vergroting weersextremen (extreme regenval en langere droogteperiodes);
- beperkingen in zoetwatervoorzieningen;
- toenemend risico op (infectie)ziekten en plagen;
- bedreiging van de energievoorziening.

Door energetische werkzaamheden en daarmee de verduurzaming van de woningen wordt het energielabel van de woning verlaagd en energieverbruik gereduceerd. Hierdoor wordt het gebruik van fossiele brandstoffen en van CO₂-uitstoot verminderd en wordt de uitstoot van CO₂ gereduceerd, met gunstige effecten op het milieu en volksgezondheid tot gevolg.

Een reductie in de uitstoot van CO₂ en daarmee het beperken van de (gevolgen van) klimaatverandering is essentieel in het kader van klimaatmitigatie en dient een 'groot maatschappelijk belang', onder andere op het vlak van veiligheid en natuurbescherming, bij het besparen van energie.

In de ontheffingaanvraag (SMP met aanvulling) is onderbouwd dat met de werkwijze van het soortenmanagementplan voor de beschermde soorten, op termijn, een substantiële meerwaarde wordt gecreëerd aan potentiële verblijfplaatsen. Hiermee zijn en blijven de woningen, ook na de activiteiten, geschikt voor gebouwbewonende soorten. Door tijdens de activiteiten de woningen standaard te voorzien van verblijfplaatsen, dragen de activiteiten op langere duur bij aan de lokale en regionale instandhouding van populaties. Daarnaast worden de werkzaamheden aan de gebouwen in het plangebied op projectmatige wijze aangepakt, waardoor er zicht is op de maatregelen die worden uitgevoerd en kunnen de nodige mitigerende maatregelen worden getroffen. Klimaatverandering kan tot gevolg hebben dat soorten zich verplaatsen ten gevolge van verandering/ ongeschikt worden habitat, uitsterven van soorten, verandering in de voedselketen. De nadelige effecten van het broeikaseffect zijn divers, zonder maatregelen om de effecten een halt toe te roepen dan wel te minimaliseren, zullen de consequenties voor veel dieren en planten een desastreuze uitwerking hebben met als worstcase het (lokaal) uitsterven tot gevolg. Door het klimaatprobleem bij de bron aan te pakken (vermindering uitstoot broeikasgassen) kunnen hier op den duur velerlei soorten baat bij hebben. De activiteiten vinden dus mede plaats in het belang van de 'bescherming van flora of fauna'.

Bovenstaande onderbouwingen geven weer dat de activiteiten mede plaatsvinden in het belang van 'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied', 'bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied' en in het 'algemeen belang'.

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat de aangedragen belangen voldoende onderbouwd zijn om de ontheffing te kunnen verlenen.

2.6 Werkwijze en maatregelen op basis van het soortenmanagementplan

In het kader van de gebiedsontheffing is er een soortenmanagementplan (SMP, d.d. 16 december 2020) opgesteld. Deze vormt de basis voor de ontheffingsaanvraag. In het SMP staat beschreven op welke wijze er binnen het plangebied een meerwaarde wordt gecreëerd voor de soorten en met welke maatregelen een positieve impuls wordt gegeven aan gunstige en duurzame staat van instandhouding van de soorten.

In hoofdstuk 5 van het SMP 'beschermingsplan' is uitgewerkt op basis van welke stappen de bescherming van de soorten tijdens en na de werkzaamheden is geborgd. Deze bestaan uit:

- Het hiervoor genoemde onderzoek naar de verspreiding van soorten waaruit blijkt of er beschermde soorten aanwezig kunnen zijn.
- Op basis van het type werkzaamheden (SMP, § 2.3.1) en de periode van uitvoering (natuurkalender met gevoelige perioden per soort; SMP, § 2.3.2) wordt bepaald of er effecten op de soorten kunnen zijn.
- Voor sommige beheer- en onderhoudswerkzaamheden kan gewerkt worden met behulp van een standaard werkprotocol. Door te werken op basis van dit werkprotocol zijn permanente effecten op de verblijfplaatsen (beschadigen/vernietigen verblijfplaats of permanente versperring van toegang) uitgesloten en worden tijdelijke effecten (verblijfplaats wordt niet beschadigd/vernietigd, maar toegang tijdelijk versperd) en effecten op individuele dieren voorkomen. In de werkprotocollen zijn verschillende maatregelen opgenomen zoals het type materiaalgebruik, noodzaak tot ontmoedigen, planning en momenten van uitvoeren en andere maatregelen om het verdwijnen van permanente toegang tot verblijfplaatsen te voorkomen. Daarbij vindt altijd afstemming met de betrokken ecoleog plaats.
- Wanneer werkzaamheden (mogelijk) leiden tot permanente effecten op verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten dient voor deze werkzaamheden een ecologisch werkprotocol opgesteld te worden per project. Dit ecologisch werkprotocol omvat de onderdelen projectinformatie, randvoorwaarden voor natuurvriendelijk werken, mitigatietaakstelling en ecologisch logboek.
- Natuurvrij maken/ontmoedigen gebeurt niet als werkzaamheden in groene periode (minst kwetsbare periode) uitgevoerd worden en mogelijk wordt natuurvrij gemaakt in de oranje periode (SMP, § 2.3.2). De ontmoediging vindt plaats middels 'exclusion' waardoor de eventueel aanwezige dieren eenmalig het gebouw kunnen verlaten, maar daarna niet terug kunnen keren. Natuurvrij maken wordt enkel toegepast bij werkzaamheden met permanente effecten, niet bij tijdelijke effecten.
- Tijdens de werkzaamheden wordt de wijze van uitvoering en genomen maatregelen vastgelegd in een logboek.
- Voor alle woningen wordt een standaard taakstelling voor nieuwe alternatieve faunavoorzieningen (mitigatietaak) bepaald, waarbij voor alle woningen een standaard taakstelling geldt (SMP, § 2.4.1 tabel 13; zie onderstaand).
Dat betekent dat ook woningen die eerder niet geschikt waren voor soorten, in de toekomst wel een diversiteit aan verblijfplaatsen bieden. Dit is één van de belangrijkste onderdelen die zorgen voor een substantiële meerwaarde voor de soorten (ten opzichte van de wettelijke eisen) op de lange termijn.

Tabel 13 Standaard mitigatietaakstelling voor woningen en gebouwen.

Soort	Type verblijf	Taakstelling grondgebonden woning	Taakstelling duplexwoning ²	Taakstelling appartement met 3 tot 5 woonlagen	Taakstelling flat/woontoren met tenminste 5 woonlagen
Gierzwaluw	Nestplek	1 per woning	1 per duplexwoning	3 per app. blok	3 per gebouw
Huismus	Nestplek	0,5 per woning	0,5 per duplexwoning	3 per app. blok (binnen eerste 3 woonlagen)	n.v.t.
Vleermuizen	Klein zomer/najaarsverblijf tot 10 dieren	0,25 per woning	0,25 per duplexwoning	3 per app. blok	3 per gebouw
	Groot zomer/najaarsverblijf tot 25 dieren	0,1 per woning	0,1 per duplexwoning	1 per app. blok	1 per gebouw
	Kraamverblijf	0,1 per woning	0,1 per duplexwoning	1 per app. blok	1 per gebouw
	Massawinterverblijf	n.v.t.	n.v.t.	Geen	1 per gebouw

- Indien de kans op aanwezigheid door het geschiktheidsmodel matig-hoog is beoordeeld, dient een extra mitigatietaakstelling uitgevoerd te worden (SMP, § 2.4.1, tabel 14, zoals hieronder weergegeven):

Tabel 14 Extra mitigatietaak voor woningen met een matige-hoge kans op aanwezigheid vanuit het geschiktheidsmodel.

Soort	Type verblijf	Taakstelling grondgebonden woning	Taakstelling duplexwoning	Taakstelling appartement met 3 tot 5 woonlagen	Taakstelling flat/woontoren met tenminste 5 woonlagen
Gierzwaluw	Nestplek	1,5 per woning	1,5 per duplexwoning	6 per app. blok	6 per gebouw
Huismus	Nestplek	1 per woning	1 per duplexwoning	6 per app. blok (binnen eerste 3 woonlagen)	N.v.t.
Vleermuizen	Klein zomer/najaarsverblijf tot 10 dieren	1 per woning	1 per duplexwoning	6 per app. blok	6 per gebouw
	Groot zomer/najaarsverblijf tot 25 dieren	0,1 per woning	0,1 per duplexwoning	1 per app. blok	2 per gebouw
	Kraamverblijf	0,1 per woning	0,1 per duplexwoning	1 per app. blok	2 per gebouw
	Massawinterverblijf	n.v.t.	n.v.t.	1 per app. blok	1 per gebouw

De verschillende typen alternatieve verblijven zijn per soort uitgewerkt (Mitigatiecatalogus). Daarbij geldt het uitgangspunt dat alleen gewerkt mag worden met ‘evidence based practice’ (bewezen maatregelen) en – vooruitlopend op het aantonen van de functionaliteit door monitoring – reeds gangbare maatregelen waarvan de verwachting is dat ze daadwerkelijk werken. Het betreft een levend document dat deel uitmaakt van het SMP. Evaluatie en bijstelling vindt tenminste jaarlijks plaats op basis van monitoring in het kader van alle SMP’s die landelijk worden uitgevoerd door Arcadis. Het bevoegd gezag zal daarvan op de hoogte worden gesteld.

Een keuze van een bepaalde maatregel is afhankelijk van vele factoren zoals soort(en), constructie, werkzaamheden, type verblijfplaats en dergelijke.

Om deze reden wordt een keuze voor specifieke maatregel altijd genomen door een ecooloog. Voor de keuze van mitigerende maatregelen gelden diverse uitgangspunten (SMP, § 2.4.2).

Zo is er een sterke voorkeur voor natuurinclusieve maatregelen in gebouwen (constructie) en dan liefst behoud van bestaande verblijfplaatsen. Daarmee is de grootste kans op succes (acceptatie door beschermde soorten). Second best is de realisatie van natuurinclusieve verblijfsruimten in de gebouwconstructie waarbij vrije ruimten slim worden benut (maatwerk). Indien dit niet mogelijk is, dan kan worden teruggevallen op prefab inbouwmaatregelen (voorkeur) of opbouwmaatregelen, voor zover deze zijn gemaakt van duurzame materialen.

Er wordt voor gezorgd dat er per buurt of wijk, ook tijdens de uitvoering van werkzaamheden, steeds voldoende verblijfplaatsen aanwezig zijn. Om dit ruimtelijk te kunnen organiseren is het gebied opgedeeld in SMP-zones (Bijlage G). Om te voorkomen dat lokale populaties te veel onder druk komen te staan en hervestiging mogelijk is, geldt als voorwaarde dat tegelijkertijd maximaal 25% van een SMP-zone gerenoveerd of verduurzaamd wordt (en dus tijdelijk ongeschikt is voor gebouwbewonende soorten).

De betrokken ecologisch begeleider zal daarnaast zorgen voor de juiste ruimtelijke verdeling van de mitigerende maatregelen. Het is toegestaan om de voorzieningen 'te clusteren' binnen de betrokken woningen, zolang de totale mitigatietaakstelling wordt bereikt en er een ruimtelijke spreiding is van voorzieningen door het gehele projectgebied en indien er ook ter plaatse van oorzakelijke geschikte plekken voorzieningen worden aangebracht. Hierbij wordt rekening gehouden met de ecologie van de verschillende soorten. Clustering vindt daarbij plaats voor de soorten waarvan het bekend is dat deze in kolonies of met grotere groepen bij elkaar leven. Voor de clustering geldt een maximaal aantal voorzieningen/kasten per woning/gebouw:

- Vleermuizen: drie voorzieningen/kasten per separaat geveldeel;
- Gierzwaluw: zes voorzieningen/kasten per separaat geveldeel;
- Huismus: twee voorzieningen/kasten per separaat geveldeel.

Bij het aantreffen van een bijzondere verblijffunctie wordt of een generieke aanpak of maatwerk toegepast. De generieke aanpak is verwoord in het SMP Bijlage D. De maatwerk maatregelen worden uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol en ter goedkeuring verzonden naar bevoegd gezag. Onder een bijzonder verblijf met generieke aanpak wordt verstaan de aanwezigheid van de navolgende verblijfplaatsen:

- Kraamkolonie van gewone dwergvleermuis (≤ 50 vrouwtjes).
- Verblijf van gewone grootoorvleermuis (≤ 10 individuen per verblijf).
- Verblijf van laatvlieger (≤ 10 individuen per verblijf).
- Kolonie van huismus (≤ 20 nesten binnen een cirkel van 50 meter diameter).
- Kolonie van gierzwaluw (≤ 20 nesten binnen een cirkel van 50 meter diameter).

Onder een bijzonder verblijf met maatwerk wordt verstaan de aanwezigheid van de navolgende verblijfplaatsen:

- Kraamkolonie van gewone dwergvleermuis (> 50 vrouwtjes).
- Massawinterverblijf voor gewone dwergvleermuis.
- Verblijf van gewone grootoorvleermuis (> 10 individuen per verblijf).
- Verblijf van laatvlieger (> 10 individuen per verblijf).
- Kolonie van huismus (> 20 nesten binnen een cirkel van 50 meter diameter).
- Kolonie van gierzwaluw (> 20 nesten binnen een cirkel van 50 meter diameter).
- Nest of kolonie van huiszwaluw.
- Verblijf van steenmarter.

Vooraf tijdens de start van de looptijd van het SMP kunnen (bij uitzondering) tijdelijke mitigatievoorzieningen een eventueel gebrek aan alternatieve verblijfplaatsen opheffen, voor zover die nog niet zijn aangeboden in reeds uitgevoerde projecten als surplus op de taakstelling volgens de SMP-methodiek. Het kan daarbij gaan om tijdelijke of duurzame maatregelen. Dit kan met name aan de orde zijn bij meer geïsoleerd liggende woningcomplexen, of in het geval dat de SMP-zone (salderingsgebied) bestaat uit één enkel complex of slechts enkele woningen, waardoor niet kan worden voldaan aan de eis dat op enig moment niet meer dan maximaal 25% van de SMP-zone in renovatie of verduurzaming mag zijn (en daarmee tijdelijk ongeschikt is voor gebouwbewonende soorten).

Salderingsboekhouding

De aantallen te realiseren en gerealiseerde alternatieve voorzieningen worden bijgehouden in een Excelbestand en berekend met behulp van macro's. Hiermee wordt inzichtelijk of er een plus of een tekort aan verblijfplaatsen is gerealiseerd in een SMP-zone (salderingsgebied). De werkwijze alsmede de ligging van de SMP-zones (salderingsgebieden) staan toegelicht en afgebeeld in bijlage G van het SMP. Deze salderingsboekhouding moet tevens inzichtelijk en toegankelijk zijn voor de toezichthouder op deze ontheffing, en dient op eerste aanvraag te kunnen worden overgelegd.

Maatwerkvoorziening

Bij het aantreffen van een bijzondere verblijffunctie wordt maatwerk toegepast. De maatwerk maatregelen worden uitgewerkt in een ecologisch (maat)werk-protocol en ter goedkeuring verzonden naar bevoegd gezag.

Onder een bijzondere verblijffunctie wordt verstaan:

- o verblijfplaats van laatvlieger of gewone grootoorvleermuis vanaf 10 dieren;
- o kraamkolonie van gewone dwergvleermuis vanaf 50 dieren;
- o massawinterverblijf van gewone dwergvleermuis;
- o kolonies van gierzwaluw of huismus vanaf 20 nesten binnen een cirkel met diameter 50 meter;
- o nest of kolonie van huiszwaluw;
- o verblijfplaats van steenmarter.

2.7 Monitoring

De monitoring is gericht op inzicht in de effectiviteit van de voorzieningen en op inzicht in de staat van instandhouding van de populaties van aangevraagde soorten. Op basis van deze monitoringsresultaten wordt het SMP geëvalueerd. Deze evaluatie bepaalt of het SMP voldoet aan de ontheffingsvoorwaarden en of er reden is om het SMP op onderdelen aan te passen. Aan het einde van het vierde jaar van de ontheffingstermijn wordt het monitoringsonderzoek gerapporteerd en het SMP geëvalueerd en indien noodzakelijk aangepast ten behoeve van een mogelijk verlengingsverzoek.

In het eigendom is of kwantitatief onderzoek (nulmeting) of kwalitatief onderzoek (vervolgonderzoek nulmeting) uitgevoerd voor aanvang van de ingrepen. Door onderzoek te herhalen kan de voor en na situatie vergeleken worden. Tevens worden de bijzondere situaties nauwkeuriger opgevolgd en worden de aangebrachte voorzieningen gecontroleerd. De toekomstige resultaten van monitoring in het kader van SMP worden opgenomen in de database en daarmee actueel gehouden.

Onderzoek staat van instandhouding

Monitoring naar de instandhouding van soorten vindt plaats in het vierde en negende jaar (na verlenging) van de ontheffingstermijn plaats, tenzij werkzaamheden aan een complex met een bijzondere verblijfsfunctie zijn uitgevoerd. Bij deze complexen vindt het eerste jaar na afronding van de werkzaamheden kwalitatief onderzoek plaats.

Vanwege de bijzondere functie is het belangrijk vast te stellen waar deze zich na uitvoering van de werkzaamheden bevindt. Voor de monitoring worden dezelfde onderzoeksgebieden als tijdens het kwalitatief onderzoek gebruikt (zie Bijlage H), tenzij de bijzondere verblijfsfunctie aan de rand van een onderzoeksgebied is waargenomen. In dat geval zal een nieuw onderzoeksgebied bepaald worden, zodat de kans voor het terugvinden van de bijzondere verblijfsfunctie het grootst is. Het overige monitoringsonderzoek (zonder vooraf vastgestelde bijzondere verblijfsfuncties) vindt plaats in de kwalitatieve onderzoeksgebieden waarin zich complexen bevinden die tot en met het derde jaar van de ontheffingstermijn zijn aangepakt en voorzien zijn van mitigerende maatregelen. Voor de complexen die nog niet vallen onder een kwalitatief onderzoeksgebied wordt een nieuw onderzoeksgebied gemaakt of wordt het complex bij een bestaand kwalitatief onderzoeksgebied toegevoegd. De onderzoeksinspanning is conform de kwalitatieve methode zoals is opgenomen in Tabel 18. Hierdoor wordt, naast het aangepakte complex, de aansluitende bebouwing in de directe omgeving geïnventariseerd. Dit voor het in beeld brengen van verplaatsingen van dieren uit het woningbezit van Woningbelang richting andere woningen (al dan niet van Woningbelang) in de directe omgeving.

Monitoring functionaliteit voorzieningen

De functionaliteit van de mitigatie wordt tegelijkertijd met het onderzoek naar de staat van instandhouding onderzocht. Dit door het noteren van de typen mitigerende maatregelen die gebruikt worden. Daarbij worden onderstaande omgevingsfactoren van de maatregelen genoteerd:

- Type voorziening;
- Expositie ten opzichte van de zon;
- Verstoring door kunstmatige lichtbronnen (straatlantaarns, verlichting aan huurwoningen) in drie klassen: veel, weinig, geen;
- Mate van groen in de directe omgeving in drie klassen: veel, weinig, geen;
- Voldaan aan geschiktheidseisen omgeving: ja/nee.

Naast de inventarisaties worden de maatwerkvoorzieningen ten behoeve van bijzondere verblijfsfuncties visueel geïnspecteerd (SMP § 3.4.3). Hierbij wordt door middel van een endoscoop gezocht naar allerlei soorten sporen die duiden op een gebruik van de maatregelen (nestmateriaal, uitwerpselen, resten etc.). Dit wordt uitgevoerd in de periode tussen het einde van het vogelbroedseizoen en begin van de winterrust van vleermuizen (1 september tot 1 november).

Het doel van het verzamelen van deze gegevens is tweeledig:

1. Vaststellen van het gebruik van de permanente maatregelen;
2. Het bepalen van de belangrijkste factoren voor de effectiviteit van de permanente maatregelen.

Deze gegevens dragen bij aan de optimalisatie van toepassing van deze maatregelen en daarmee aan de instandhouding van de soorten.

Evaluatie

De evaluatie van de monitoringsgegevens vindt plaats in het vierde jaar van de ontheffingstermijn. Hierin worden de verspreidingsgegevens van het soortgericht onderzoek, de verspreidingsgegevens van de monitoring en de regionale en landelijke trend (voor zover actueel, beschikbaar en bekend) tegen elkaar afgezet. Op basis hiervan wordt vastgesteld of al dan niet nadelige gevolgen zijn voor de staat van instandhouding van de betreffende soorten. Hieruit volgt of *bijsturing* van de werkwijze noodzakelijk is of niet.

2.8 Beoordeling maatregelen

De voorgestelde wijze van onderzoek naar beschermde soorten en de te nemen maatregelen beoordelen wij als in grote lijnen voldoende.

Wel hebben wij, ter borging voor een voldoende betrouwbaar beeld van de belangrijkste functies van de beschermde soorten, en ter uniformering van deze gebiedsontheffing aan eerdere, gelijksoortige besluiten, een aantal *specifieke voorschriften* opgenomen. Deze voorschriften hebben onder meer betrekking op:

- De wijze van uitvoering van de nulmeting, kwantitatief (conform protocollen) en kwalitatief;
- De omgang met de kwetsbare perioden en de wijze van 'ontmoediging' van de betreffende soorten;
- De taakstelling ten aanzien van de te realiseren faunavoorzieningen;
- De handelwijze bij aangetroffen bijzondere verblijfsfuncties;
- De wijze van monitoring van de populatietrends, de bijzondere verblijfsfuncties en de geplaatste 'experimentele' voorzieningen;
- De toe te sturen overzichten, documenten en rapporten;
- De situaties waarbij het aanvragen van een goedkeuring is voorgeschreven.

2.9 Verspreiding en staat van instandhouding

In het SMP zijn de kansen en bedreigingen (SMP, bijlage C), een natuurkalender met de gevoelige (kwetsbare) periode per soort (SMP, bijlage F) en beschermingsmaatregelen (alternatieve verblijven) (SMP, § 2.4.2 en bijlage D) uitgewerkt. Een kaart met het voorkomen van de soort in het plangebied is te vinden in Bijlage C van het SMP. In het SMP, § 5.2, en hieronder wordt nader ingegaan op de verspreiding en staat van de instandhouding van soorten.

De gierzwaluw is een (semi)koloniebroeder en maakt vaak gebruik van bestaande (oudere) bebouwing in woonwijken. Ze zijn enorm honkvast. De soort overwintert in Afrika en is van half april tot begin augustus aanwezig in Nederland om hier te broeden.

De landelijke populatie laat de laatste jaren een stabiele trend zien en de staat van instandhouding van de gierzwaluw wordt beoordeeld als 'gunstig'.

Uit Sovon-gegevens blijkt dat de soort op diverse locaties in Noord-Brabant is verdwenen en op andere juist is verschenen. De som hiervan is onbekend. Verwacht wordt dat de landelijke staat van instandhouding redelijk overeenkomt met de regionale situatie.

De gierzwaluw kent een ruime verspreiding in de onderzoeksgebieden van Woningbelang.

De huismus broedt vaak in groepen en zijn erg honkvast. De soort is gebonden aan bebouwing in een groene omgeving. Op landelijk niveau vertoonde de trend van de huismus als broedvogel tussen 1990 en 2000 een sterke afname. Sindsdien toont het aantal broedparen geen significante veranderingen. De huismus komt in Provincie Noord-Brabant vrijwel overal voor in gebieden met bebouwing, tenzij er geen nestgelegenheid en/of voedsel aanwezig is. De provinciale trend van de huismus² als broedvogel toont over de laatste 12 jaar een significante afname met meer dan 5% jaarlijks. Verwacht mag worden dat de regionale staat van instandhouding overeenkomt met de landelijke, namelijk 'matig ongunstig'.

De huismus kent een ruime verspreiding binnen de onderzoeksgebieden van Woningbelang.

² <https://www.sovon.nl/provincies#euring=15910&prov=NB&lang=nl>

De huiswaluw komt relatief algemeen verspreid over Nederland voor en laat de laatste jaren een toename zien. De huidige landelijk staat van instandhouding is matig ongunstig, maar met een toenemende trend. Verwacht kan worden dat de landelijke staat van instandhouding redelijk overeenkomt met de regionale situatie.

De huiswaluw is redelijk vaak waargenomen in het onderzoeksgebied van Woningbelang, maar beperkt in het woningbezit.

De gewone dwergvleermuis is de meest voorkomende vleermuissoort. Hij komt veel voor in stedelijke en bebouwde gebieden. De landelijke populatie van deze vleermuissoort laat over de laatste vijf jaar een matige toename zien³. De landelijke en regionale staat van instandhouding is als gunstig te interpreteren.

Op basis van de verspreidingsgegevens (NDFF, 2019) blijkt dat deze soort algemeen en overal voorkomt in de omgeving van het plangebied van Woningbelang. In een aantal gebieden lijken vrij weinig tot geen gewone dwergvleermuizen voor te komen volgens de NDFF, echter zal uit de nulmeting meer duidelijkheid verkregen worden. Geconcludeerd kan worden dat de gewone dwergvleermuis een ruime verspreiding heeft in het plangebied.

De gewone grootoorvleermuis komt relatief wijdverspreid voor, vooral in kleinschalig landschap en bosgebieden, maar nergens in grote aantallen. De soort kan dezelfde verblijfplaatsen als voor gewone dwergvleermuis gebruiken. Over de populatieomvang in de provincie Noord-Brabant is weinig bekend. De landelijke trend vertoont, na een periode met een matige toename, sinds 2009 een matige afname³. De soort komt niet in grote aantallen voor in het onderzoeksgebied, maar de aanwezigheid is wel te verwachten, vandaar dat de soort ook is meegenomen in de ontheffingsaanvraag.

De laatvlieger komt in alle provincies voor, maar op veel minder locaties en in lagere aantallen dan bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis. Het is een soort van stadsranden en dorpen.

De laatvlieger is honkvast, maakt weinig onderscheid tussen zomer-, winter- en paarverblijven, maar wisselt wel regelmatig tussen verschillende verblijfplaatsen. De landelijke trend van de laatvlieger lijkt de laatste jaren een matige afname te vertonen ^{Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.}.

Er zijn weinig waarnemingen binnen het plangebied; verwacht wordt dat de soort verspreid en in beperkte aantallen voorkomt in het plangebied.

De ruige dwergvleermuis komt in heel Nederland voor. De ruige dwergvleermuis is in ons land een algemeen voorkomende soort. Van de ruige dwergvleermuis zijn alleen gegevens beschikbaar van de nazomer. Afgezien van enkele uitzonderingen zijn kraamkolonies niet bekend in Nederland. Het huidige aantal lijkt overeen te komen met de gunstige referentiewaarde (Ottburg & van der Swaay, 2014). De populatieomvang wordt daarom als gunstig beoordeeld. De landelijke trend laat over de afgelopen vijf jaar een matige toename zien³. Door ontbrekende inventarisatiegegevens in Noord-Brabant is er weinig informatie over de regionale staat van instandhouding. Verwacht wordt dat deze overeenkomt met de landelijke staat van instandhouding.

Aan de hand van een enkele waarneming mag redelijkerwijs worden aangenomen dat deze soort ook binnen het plangebied voorkomt.

De steenmarter is territoriaal en leeft solitair. Binnen hun territorium hebben ze een netwerk aan verblijfplaatsen. De steenmarter geeft, zoals zijn naam doet vermoeden, de voorkeur voor stenige verblijfplaatsen. Hij trekt daarmee steeds vaker richting stedelijk gebied, vooral rondom parken, landbouwgrond en open velden. De soort is in Noord-Brabant algemeen voorkomend en de trend vertoont een toename. De landelijke staat van instandhouding van deze soort is 'gunstig'.

³ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/53/vervielvoudiging-vleermuizen-sinds-1986>

In het plangebied zijn meerdere waarnemingen verspreid over het gebied bekend van de steenmarter.

Door de combinatie van de wijze van onderzoek, de voorgestelde werkwijze op basis van het soortenmanagementplan, alsmede de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden, worden voldoende maatregelen genomen om de soorten te beschermen. Door te werken buiten de kwetsbare periode en door het tijdig ongeschikt maken van de woningen waaraan gewerkt wordt, wordt verstoring van beschermde soorten zoveel mogelijk voorkomen. De maatregelen zullen tevens via monitoring worden gevolgd en eventueel worden bijgesteld.

Met het SMP wordt ingezet op het duurzaam behouden van populaties door het creëren van een overmaat aan nieuwe verblijven voor de gierzwaluw, huismus, huiszwaluw, steenmarter en vleermuizen. Alle woningen worden op een duurzame manier natuur inclusief gerenoveerd of gebouwd. Naast de generieke maatregelen worden ook specifieke maatregelen getroffen bij locaties met belangrijke functies. Hiermee worden alle woningen geschikt voor gebouw bewonende soorten, ook waar deze woningen voorheen dus ongeschikt waren. Hierbij zal het aanbod aan geschikte verblijfplaatsen voor gebouw bewonende soorten toenemen. Het realiseren van een meerwaarde voor soorten is vanuit provincie Brabant een belangrijk uitgangspunt voor een gebiedsontheffing op basis van een SMP.

In de ontheffing is de werkwijze en de wijze waarop informatie uitwisseling (o.a. afschrift, melding, goedkeuring) plaatsvindt tussen initiatiefnemer en bevoegd gezag nader vastgelegd via de voorschriften. Op deze manier worden effecten zoveel mogelijk voorkomen, worden ontwikkelingen en werkwijze gevolgd en vindt monitoring en eventueel bijsturing plaats. Een gebiedsontheffing op basis van een soortenmanagementplan is relatief nieuw. Het onderdeel monitoring van de effectiviteit van de maatregelen en de staat van instandhouding van de soorten is dan ook een belangrijk onderdeel. Op basis hiervan kan de werkwijze met bijbehorende maatregelen zo nodig aangepast worden.

Door de in het SMP (d.d. 16 december 2020) beschreven werkwijze (met mitigerende maatregelen en aan te brengen voorzieningen en monitoring) en met aan dit besluit gestelde voorschriften, komt de staat van instandhouding van huismus, gierzwaluw, huiszwaluw, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en steenmarter niet in het geding door het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden.

2.10 Voorzorg andere beschermde soorten

Gelet op de locatie is het mogelijk dat tijdens of voorafgaand aan de werkzaamheden blijkt dat verbodsbepalingen ten aanzien van andere soorten of hun leefgebied worden overtreden. In dat geval mogen de activiteiten niet plaatsvinden en dient eerst te worden nagegaan of een aanvullende of nieuwe ontheffingsaanvraag noodzakelijk is.

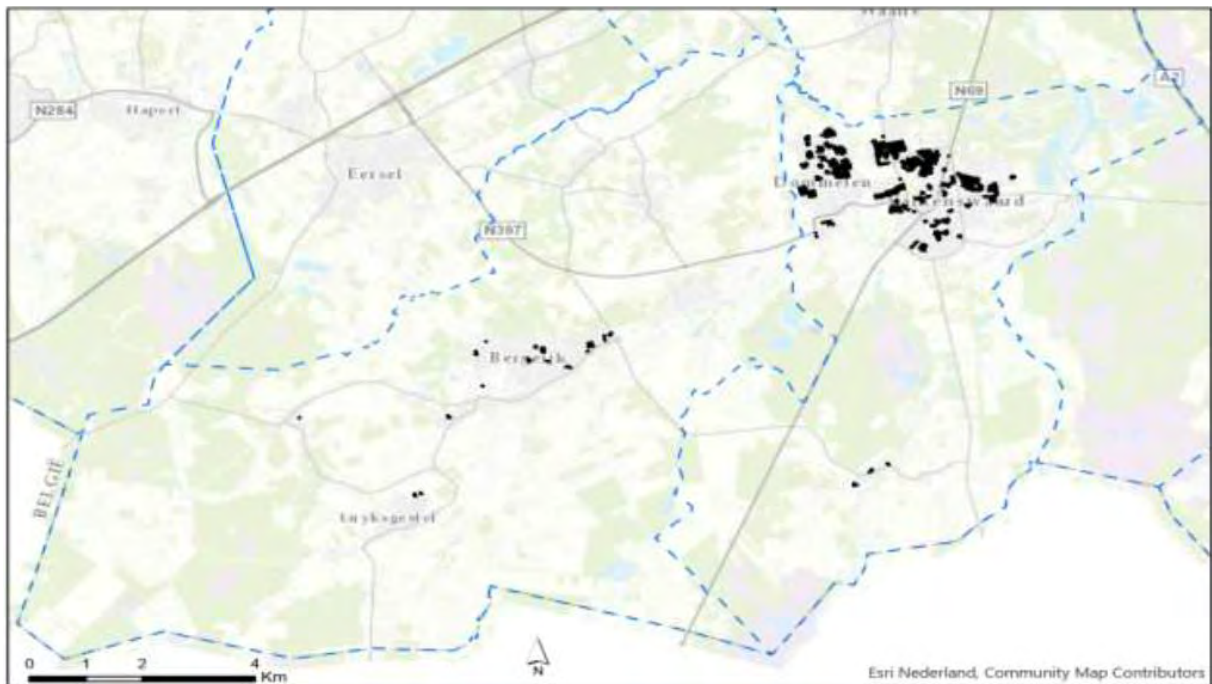
In de voorschriften is daarom opgenomen dat, indien er andere soorten worden aangetroffen, er voorafgaand aan het uitvoeren van de activiteiten, hiernaar ecologisch onderzoek moet plaatsvinden, zodat nagegaan kan worden of er sprake is van een overtreding van een verbodsbepaling. Daarnaast geldt in alle gevallen de zorgplicht ten aanzien van alle beschermde soorten, voor zover de ontheffing hierop niet toeziet.

3. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij gevraagde ontheffing. De ontheffing wordt slechts voor de in het besluit genoemde soorten en beschreven activiteiten verleend. Deze ontheffing geldt alleen voor de activiteiten conform de aanvraag en het SMP worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.

Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden.

BIJLAGE 1. OVERZICHTSTEKENING VAN DE PLANLOCATIE

Figuur 1. De handelingen vinden plaats binnen de zwarte stippen; Woningbezit Woningbelang (gemeente Bergeijk en Valkenswaard). Onder onderhavige ontheffing vallen niet de woningen van Woningstichting Woningbelang waarvoor reeds een ontheffing verleend is.

BIJLAGE 2. BEGELEIDINGSFORMULIER BIJ INDIENEN DOCUMENT, MELDING OF GOEDKEURINGSVERZOEK

Op basis van de voorschriften zijn er diverse momenten om een document aan het bevoegde gezag te overleggen (o.a. afschrift, melding, goedkeuring). Onderstaand formulier dient ter begeleiding te worden gebruikt, zodat de stukken goed ingeboekt kunnen worden.

Meldingsformulier start handelingen ten aanzien van beschermde soorten		
Ontheffing Wet natuurbescherming, onderdeel beschermde soorten		
<u>Gegevens</u>		
Aanvraagnummer	Z/118258	
Naam initiatief	Gebiedsgerichte Aanpak Natuur woningbestand Woningstichting Woningbelang (in de gemeenten Bergeijk en Valkenswaard)	
Ontheffingsperiode	voor de periode tot en met 31 maart 2026	
Ontheffinghouder	Woningstichting Woningbelang	
Naam aanvrager		
Adres	Waalreseweg 25	
PC-Woonplaats	5554 HA te Valkenswaard	
<u>Gegevens werkzaamheden</u>		
Contactpersoon uitvoering werkzaamheden		
Telefoonnummer (vast)		
Telefoonnummer (mobiel)		
Locatie(s) werkzaamheden		
Datum gereedkomen compensatiemaatregelen		
Datum start werkzaamheden		
Overzicht planning werkzaamheden		
<i>Dit formulier dient zodra de aanvang van de handelingen met betrekking tot beschermde soorten bekend is, doch uiterlijk 2 dagen van tevoren, te worden ingediend bij de Omgevingsdienst Brabant Noord</i>		
Retouradres	Omgevingsdienst Brabant Noord Email: info@odbn.nl	

**KENNISGEVING WET NATUURBESCHERMING, Woningstichting Woningbelang,
Woningenbezit van Woningstichting Woningbelang, binnen de gemeenten Bergeijk en
Valkenswaard, Z/118258**

Beschikking

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant maken bekend dat zij op 29 maart 2021 een ontheffing ingevolge artikel 3.3, eerste lid, artikel 3.8, eerste lid, en artikel 3.10, van de Wet natuurbescherming hebben verleend (kenmerk: Z118258-253854) aan Woningstichting Woningbelang, Waalreseweg 25, 5554 HA te Valkenswaard, voor de ruimtelijke ingrepen van het woningenbezit van Woningstichting Woningbelang, binnen de gemeenten Bergeijk en Valkenswaard. De ontheffing is geldig voor de periode tot en met 31 maart 2026.

De aanvraag, het besluit en de bijbehorende stukken liggen vanaf 30 maart 2021 tot en met 10 mei 2021, **6 weken ter inzage** bij de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN), telefoonnummer (088) 743 00 00. Voor inzage in de bijbehorende stukken dient een afspraak gemaakt te worden. Het besluit is digitaal op te vragen via e-mail info@odbn.nl of te vinden op de website www.brabant.nl/loket/vergunningen-meldingen-en-ontheffingen.

Bezwaar

Bezwaren tegen dit besluit kunnen binnen zes weken na de bekendmaking van dit besluit worden ingediend bij:

Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Secretariaat van de hoor- en adviescommissie
Postbus 90151
5200 MC te 'S-HERTOGENBOSCH

Wij vragen u om op de linkerbovenhoek van de envelop het woord "bezwaarschrift" te vermelden. Het bezwaarschrift moet zijn voorzien van een handtekening, naam en adres van de indiener, de dagtekening en ons kenmerk van het besluit. Ook dient u een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar gericht is en de gronden van het bezwaar hierin op te nemen.

Daarnaast vragen wij u vriendelijk om een kopie van dit besluit bij te voegen. Kunt u ons ook uw telefoonnummer geven? De provincie kan dan, mocht dit nodig zijn, u bellen om samen de beste aanpak van behandeling van uw bezwaarschrift te bespreken. Meer informatie over de behandeling van bezwaarschriften vindt u op www.brabant.nl/bezwaar.

U kunt het secretariaat van de Hoor- en adviescommissie bereiken via telefoon (073) 680 83 04, faxnummer (073) 680 76 80 en e-mailadres bezwaar@brabant.nl.

Voorlopige voorziening

Bovenstaand besluit treedt in werking, ook al wordt een bezwaarschrift ingediend. Het is daarom mogelijk om gelijktijdig met of na het indienen van een bezwaarschrift een zogenaamde "voorlopige voorziening" te vragen bij: de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Oost-Brabant, sector Bestuursrecht, Postbus 90125, 5200 MA 's-Hertogenbosch.

Een voorlopige voorziening is in feite het nemen van een tijdelijke maatregel, bijvoorbeeld het schorsen van het besluit gedurende de tijd die nodig is om de bezwaren te behandelen en daarop een besluit te nemen. Voorwaarde om een voorlopige voorziening te vragen is dat er sprake is van spoedeisend belang.

Voor het vragen van een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd.

Aan deze procedure is het kenmerk Z/118258 gekoppeld. Wij verzoeken u bij correspondentie dit kenmerk te vermelden.

's-Hertogenbosch, maart 2021